

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

9. oktober 2014*

»Anmodning om præjudiciel afgørelse — konkurrence — statsstøtte — artikel 107, stk. 1, TEUF — begrebet »statsstøtte« — ejendomsskat på bebygget og ubebygget fast ejendom — skattefritagelse«

I sag C-522/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol (Spanien) ved afgørelse af 12. april 2013, indgået til Domstolen den 1. oktober 2013, i sagen:

Ministerio de Defensa,

Navantia SA

mod

Concello de Ferrol,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-C. Bonichot, og dommerne A. Arabadjiev (refererende dommer) og J.L. da Cruz, Vilaça,

generaladvokat: M. Wathelet

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Concello de Ferrol ved fuldmægtig M. Villalba López og abogado D. Vidal Lorenzo
- den spanske regering ved L. Banciella Rodríguez-Miñón, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved É. Gippini Fournier og B. Stromsky, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: spansk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 107, stk. 1, TEUF.
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Ministerio de Defensa (det spanske forsvarsministerium) og Navantia SA (herefter »Navantia«) og på den anden side Concello de Ferrol (Ferrol kommune) vedrørende fritagelse for ejendomsskat med hensyn til et areal, som dette selskab har fået stillet til rådighed.

Retsforskrifter

- 3 Real Decreto Legislativo 2/2004 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales (kongeligt lovdekret nr. 2/2004 om den konsoliderede lov om regulering af lokale økonomiforvaltninger) af 5. marts 2004 (BOE nr. 59 af 9.3.2004, s. 10284) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »loven af 2004«), definerer ejendomsskat som »en direkte skat, der opkræves af værdien af fast ejendom efter de fremgangsmåder, der er fastsat i nærværende lov«.
- 4 Artikel 61, stk. 1, i loven af 2004 bestemmer:
»Afgiftspligten indtræder ved følgende rettigheder over bebygget eller ubebygget fast ejendom i land- og bydistrikter eller over fast ejendom med særlige karakteristika:
  - a) en administrativ koncession på selve de faste ejendomme eller på de offentlige tjenester, som de anvendes til.
  - b) en lejeret
  - c) en brugsret
  - d) en ejendomsret.«
- 5 Nævnte lovs artikel 62 med overskriften »Fritagelser« bestemmer i stk. 1, litra a):
»Fritaget er følgende faste ejendomme:
  - a) De, der tilhører staten, de selvstyrende regioner eller lokale enheder, som er direkte knyttet til borgernes sikkerhed, uddannelse og fængselsvæsenet samt de statsejendomme, der kan henføres til det nationale forsvar.«
- 6 Artikel 63, stk. 1 og 2, i loven af 2004 bestemmer:
»1. Afgiftspligtige er fysiske og juridiske personer [...], der er indehavere af den rettighed, som i hvert enkelt tilfælde medfører, at afgiftspligten indtræder.
[...]
2. Bestemmelserne i det foregående stykke berører ikke den afgiftspligtiges mulighed for at overvælte afgiftsbyrden i overensstemmelse med de almindeligt gældende retsregler.

De offentlige myndigheder, enheder eller organer, der er omhandlet i det foregående stykke, overvælter den del af afgiften, der skal betales af personer, som uden at være afgiftspligtige mod vederlag benytter statsejendom eller aktiver. Disse personer skal betale den afgift, som overvæltes. Den afgift, som overvæltes, fastsættes ud fra den del af matrikelværdien, som svarer til det udnyttede areal og til den ejendom, som direkte er forbundet med hver lejer eller indehaver af brugsretten.»

De faktiske omstændigheder i tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 7 Navantia er en virksomhed, som fuldt ud ejes af den spanske stat. Navantia driver virksomhed inden for opførelse og vedligeholdelse af militærfartøjer for den spanske stat og andre stater, både medlemsstater og stater uden for Den Europæiske Union samt inden for fremstilling, reparation og vedligeholdelse af forskellige produkter til den private sektor, hovedsageligt inden for shipping og energi.
- 8 Navantia råder over et skibsværft, der er beliggende på Concello de Ferrols område, og hvis areal udgør 932 348 m². Den spanske stat har ved en aftale indgået den 6. september 2001 stillet den parcel, som den ejer, og som dette skibsværft er beliggende på, til rådighed for Navantia i form af en overdragelse af råderetten for et beløb på 1 EUR pr. år (herefter »aftalen fra 2001«).
- 9 Ejendomsskatten på denne parcel, som udgjorde 590 308,77 EUR for 2010, blev for skatteårene indtil 2008 opkrævet af Concello de Ferrol.
- 10 Fordi den spanske stat ejer nævnte parcel, og fordi Navantia alene er overdraget råderetten, er det den spanske stat, der skal betale ejendomsskat i henhold til artikel 61, stk. 1, litra d), i loven af 2004. I medfør af aftalen fra 2001 overvælter den spanske stat denne skat på Navantia, således at det i sidste ende er dette selskab, der skal betale skatten.
- 11 For skatteåret 2008 og de efterfølgende skatteår indgav den spanske stat og Navantia på grundlag af artikel 62, stk. 1, litra a), i loven af 2004 en ansøgning til Concello de Ferrol om fritagelse for den ejendomsskat, der skulle betales for den parcel, hvor skibsværftet er beliggende. Der blev givet afslag på denne ansøgning. Afslaget blev indbragt for de kompetente domstole, og det er denne tvist, der er genstand for hovedsagen.
- 12 Tribunal Superior de Justicia de Galicia (den øverste domstol i Galicien) ophævede ved dom af 22. oktober 2012 en tidligere dom af 25. november 2011 fra Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol, hvorved sidstnævnte ikke gav sagsøgeren medhold i det søgsmål, der var blevet anlagt for den, idet nævnte ret anførte, at den skattefritagelse, som der var ansøgt om, måtte anerkendes. Sagen blev herefter henvist til den forelæggende ret.
- 13 Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol er af den opfattelse, at den skattefritagelse, som der er ansøgt om, kan indebære, at Navantia tildeles statsstøtte, som er i strid med artikel 107, stk. 1, TEUF, eftersom denne fritagelse indrømmer en virksomhed, der tilhører staten, ved hjælp af offentlige midler og kan fordreje eller true med at fordreje konkurrencen.
- 14 Det er således den forelæggende rets opfattelse, at Navantia, som i sidste ende vil nyde godt af den fritagelse, som der er ansøgt om, opnår en selektiv fordel, for så vidt som den afgiftsbyrde, der normalt bæres – og som bæres af selskabets private konkurrenter på området for opførelse af skibe – nedsættes via et tab af indtægter for Concello de Ferrol. Henset til denne styrkelse af Navantias konkurrencemæssige stilling på de markeder, der er berørt af selskabets virksomhed på det militære og civile område, vil konkurrencen potentielt blive fordrejet, og samhandelen mellem medlemsstaterne vil blive påvirket.

- 15 På denne baggrund har Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er den fritagelse for skat på fast ejendom, som Navantia nyder godt af, forenelig med artikel 107 [TEUF], og er det foreneligt med artikel 107 TEUF, at en medlemsstat (Kongeriget Spanien) indrømmer en skattefritagelse for et areal [...], som tilhører medlemsstaten, og som er stillet til rådighed for en fuldt ud offentligt ejet privat virksomhed [...], som leverer goder og tjenesteydelser, der kan være genstand for handel mellem medlemsstaterne?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 16 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at en fritagelse for ejendomsskat på en parcel, der tilhører staten, og som stilles til rådighed for en virksomhed, hvori staten ejer hele kapitalen, der fra denne parcel fremstiller varer og tjenesteydelser, der kan være genstand for samhandelen mellem medlemsstaterne på markeder, der er åbne for konkurrence, udgør statsstøtte, som ikke er tilladt i henhold til denne bestemmelse.
- 17 Indledningsvis bemærkes, at Domstolen ikke er blevet forelagt spørgsmålet om, hvorvidt en medlemsstats tilrådighedsstillelse af et areal for en privat virksomhed til en symbolsk pris er forenelig med artikel 107, TEUF.
- 18 Hvad angår det forelagte spørgsmål bemærkes, at det følger af artikel 107, stk. 1, TEUF, at bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 19 I henhold til Domstolens faste praksis skal alle betingelserne i artikel 107, stk. 1, TEUF være opfyldt, for at der kan være tale om »støtte« i denne bestemmelses forstand (dom Kommissionen mod Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).
- 20 For at en national foranstaltning kan kvalificeres som statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, skal der således for det første være tale om en statslig foranstaltning eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler, for det andet skal denne foranstaltning kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstater, for det tredje skal den give modtageren en fordel, og for det fjerde skal den fordreje eller true med at fordreje konkurrencen (dom Kommissionen mod Deutsche Post, EU:C:2010:481, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).
- 21 Den tredje af disse betingelser, hvorefter den omhandlede foranstaltning skal give modtageren en fordel, skal undersøges først. Det bemærkes herved, at i henhold til Domstolens faste praksis anses foranstaltninger – uanset hvilken form de end måtte have – for statsstøtte, hvis de direkte eller indirekte kan favorisere visse virksomheder, eller den begunstigede virksomhed opnår en økonomisk fordel, som den ikke ville have opnået under sædvanlige markedsvilkår (dom Kommissionen mod Deutsche Post, EU:C:2010:481, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).
- 22 Som statsstøtte betragtes således navnlig foranstaltninger, der under forskellige former letter de byrder, som normalt belaster en virksomheds budget, og derved, uden at være tilskud i ordets egentlige forstand, er af samme art og har tilsvarende virkninger (dom Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., C-399/10 P og C-401/10 P, EU:C:2013:175, præmis 101).

- 23 Heraf følger, at en foranstaltning, hvorved offentlige myndigheder indrømmer visse virksomheder en fordelagtig skattemæssig behandling, der, selv om den ikke indebærer en overførsel af statslige midler, giver de berettigede en gunstigere økonomisk stilling end andre skattepligtige, udgør statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF. Skattefordele, der følger af en generel foranstaltning, som finder anvendelse uden forskel på alle erhvervsdrivende, udgør derimod ikke statsstøtte som omhandlet i artikel 107 TEUF (dom P, C-6/12, EU:C:2013:525, præmis 18 og den deri nævnte retspraksis).
- 24 I den foreliggende sag fremgår det af de sagsakter, som Domstolen er i besiddelse af, dels, at Navantia i henhold til aftalen fra 2001 har pligt til at tilbagebetale den spanske stat den ejendomsskat, som skal betales til Concello de Ferrol i henhold til artikel 60 og 61 i loven af 2004, for den parcel, som selskabet råder over, og på hvilken selskabets skibsværft er beliggende, dels, at den omtvistede skattefritagelse, der er fastsat i samme lovs artikel 62, bevirker, at denne skat ikke betales hverken til Concello de Ferrol af den spanske stat eller følgelig til sidstnævnte af Navantia.
- 25 Det er endvidere ubestridt, at i overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, i loven af 2004 er enhver virksomhed, der driver virksomhed på et privat eller offentligt areal, og som opfylder en af de betingelser, der er opregnet i denne bestemmelse, pålagt ejendomsskat. Concello de Ferrol har i den forbindelse gjort gældende, at næsten alle virksomheder opfylder en af disse betingelser, og at det kun er den særlige mekanisme i form af overdragelse af råderetten, som er gennemført ved aftalen af 2001, der gør det muligt for Navantia at undgå at blive anset for afgiftspligtig.
- 26 Som Concello de Ferrol har præciseret, fremgår det endvidere af nævnte lovs artikel 63, stk. 2, at i atypiske tilfælde, såsom det, der er tale om i hovedsagen, hvor anvendelsen af et areal ikke ledsages af en af de rettigheder, som udløser ejendomsskatten, har den spanske stat en lovmæssig forpligtelse til at overvælte denne skat på den, der benytter arealet, idet aftalen fra 2001 opfylder denne lovmæssige forpligtelse.
- 27 Det må under disse omstændigheder fastslås, at ejendomsskatten udgør en skat, som Navantia normalt ville skulle betale, og at den fritagelse, som selskabet nyder godt af, uden at noget andet indgreb er nødvendigt, direkte letter de byrder, som normalt belaster budgettet for en virksomhed, der befinder sig i en identisk situation. En sådan skattefritagelse synes derfor at give Navantia en økonomisk fordel.
- 28 For så vidt som den spanske regering har anført, at det følger af artikel 62, stk. 1, litra a), i loven af 2004, at den fritagelse, der er fastsat i denne bestemmelse, ikke blev indført til fordel for virksomheder som Navantia, men udelukkende til fordel for den spanske stat i dens egenskab af den, der skal betale ejendomsskat, og at de mål, der forfølges, varetager hensyn forbundet med det nationale forsvar, bemærkes, at begrundelsen for en støtteforanstaltning ikke er tilstrækkeligt til, at en sådan foranstaltning uden videre kan falde uden for begrebet »støtte« som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, idet denne bestemmelse ikke sonderer i forhold til grundene til eller hensigten med de statslige foranstaltninger, men alene definerer dem efter deres virkninger (domme Comitato »Venezia vuole vivere« m.fl. mod Kommissionen, C-71/09 P, C-73/09 P og C-76/09 P, EU:C:2011:368, præmis 94, og Kommissionen mod EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, præmis 77 og den deri nævnte retspraksis).
- 29 Som det fremgår af nærværende doms præmis 24-26, synes det at følge af artikel 62, stk. 1, litra a), og artikel 63, stk. 2, i loven af 2004 samt af aftalen fra 2001, at fritagelsen for ejendomsskat, uden at noget andet indgreb er nødvendigt, direkte letter de byrder, som i mangel af en sådan fritagelse ville have belastet Navantias budget.
- 30 I det omfang, den spanske regering har gjort gældende, at en sådan fritagelse skal anses for en kompensation, der ydes til gengæld for de ydelser, som Navantia præsterer for at opfylde forpligtelser til offentlig tjeneste, således at denne foranstaltning ikke indebærer nogen fordel for denne virksomhed, skal det fastslås, at en forbindelse mellem på den ene side denne fritagelse og på den anden side eventuelle tjenester af offentlig interesse, som præsteres af Navantia, på ingen måde fremgår af de sagsakter, som Domstolen er i besiddelse af.

- 31 Det må under disse omstændigheder fastslås, at den fritagelse for ejendomsskat, som der er ansøgt om, giver Navantia en økonomisk fordel.
- 32 Det bemærkes endvidere, at artikel 107 TEUF forbyder støtte, som består i at »begunstige visse virksomheder eller visse produktioner«, dvs. selektiv støtte (dom P, EU:C:2013:525, præmis 17).
- 33 Selv om en foranstaltning, hvorved offentlige myndigheder indrømmer visse virksomheder en fordelagtig skattemæssig behandling, der, selv om den ikke indebærer en overførsel af statslige midler, giver de berettigede en gunstigere økonomisk stilling end andre skattepligtige, således udgør statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, gør det samme sig ikke gældende for fordele, der følger af en generel foranstaltning, som finder anvendelse uden forskel på alle erhvervsdrivende, og som ikke udgør statsstøtte som omhandlet i samme bestemmelse (dom P, EU:C:2013:525, præmis 18).
- 34 Det følger herved af Domstolens faste praksis, at artikel 107, stk. 1, TEUF kræver en stillingtagen til, om en national foranstaltning som led i en bestemt retlig ordning kan begunstige »visse virksomheder eller visse produktioner« i forhold til andre virksomheder, der under hensyntagen til formålet med den nævnte ordning befinder sig i en tilsvarende faktisk og retlig situation (dom Portugal mod Kommissionen, C-88/03, EU:C:2006:511, præmis 54 og den deri nævnte retspraksis).
- 35 Det er derfor en forudsætning for, at en national skatteforanstaltning kan betegnes som »selektiv«, at det først identificeres og undersøges, hvad der er den almindelige eller »normale« skatteordning i den pågældende medlemsstat. Derefter skal den eventuelle selektive karakter af den fordel, der ydes ved den pågældende skatteforanstaltning, vurderes og fastslås i forhold til denne almindelige eller »normale« skatteordning ved at vise, at denne foranstaltning udgør en undtagelse fra den almindelige ordning, for så vidt som den indfører differentiering mellem aktører, der i forhold til det formål, der forfølges med den pågældende medlemsstats skattesystem, befinder sig i en sammenlignelig faktisk og retlig situation (dom Paint Graphos m.fl., C-78/08 – C-80/08, EU:C:2011:550, præmis 49).
- 36 Det fremgår herved af de oplysninger, som Domstolen er i besiddelse af, for det første, at i henhold til artikel 60-63 i loven af 2004 medfører enhver besiddelse eller anvendelse af et areal i princippet, at der pålægges en ejendomsskat. Ordningen for denne skat udgør således den retlige referenceordning for vurderingen af den omhandlede fritagelses eventuelle selektive karakter.
- 37 For det andet er det allerede blevet anført, at som en fravigelse til den generelle regel, der er beskrevet i den foregående præmis, er anvendelsen af den parcel, som Navantias skibsværft befinder sig på, i medfør af den omtvistede fritagelse og i medfør af aftalen fra 2001 fritaget for ejendomsskat, for så vidt som denne alene overdrager virksomheden en råderet til den pågældende parcel.
- 38 Det skal derfor afgøres, om en skattefritagelse som den i hovedsagen omhandlede kan begunstige Navantia i forhold til andre virksomheder, der befinder sig i en sammenlignelig faktisk og retlig situation, henset til det mål, som forfølges med den spanske ejendomsskatteordning, nemlig beskatning af besiddelse eller anvendelse af et areal.
- 39 Det fremgår herved af sagsakterne, at fritagelsen for statsejendomme, »der kan henføres til det nationale forsvar« som fastsat i artikel 62, stk. 1, litra a), i loven af 2004, kan finde anvendelse på samtlige aktiviteter for en virksomhed som Navantia, uden at det er nødvendigt at sondre, alt efter om disse er af militær eller civil art, hvilket det påhviler den forelæggende ret at undersøge.
- 40 Det må følgelig fastslås, at ikke blot virksomheder, som ejer eller anvender arealer til formål, som delvist henhører under det nationale forsvar, men ligeledes virksomheder, som ejer eller anvender arealer udelukkende til civile formål, befinder sig i en faktisk og retlig situation, som kan sammenlignes med den, Navantia befinder sig i, henset til formålet om beskatning af besiddelse eller anvendelse af et areal.

- 41 Det er derfor klart, at Navantia i forhold til sidstnævnte gruppe af virksomheder hvad angår sine civile aktiviteter nyder godt af en skattefordel, som de andre selskaber, der befinder sig i en sammenlignelig faktisk og retlig situation, ikke kan gøre krav på. Det må derfor fastslås, at den undersøgte skattefordel umiddelbart har en selektiv karakter.
- 42 Det følger imidlertid af fast retspraksis, at begrebet statsstøtte ikke omfatter de statslige foranstaltninger, som indfører en sondring mellem virksomheder og derfor på forhånd er selektive, når denne sondring følger af det afgiftssystems karakter eller opbygning, som foranstaltningerne er en del af, hvilket det påhviler den pågældende medlemsstat at godtgøre (dom Portugal mod Kommissionen, EU:C:2006:511, præmis 52 og 80 samt den deri nævnte retspraksis).
- 43 En foranstaltning, som udgør en undtagelse til anvendelsen af det almindelige skattesystem, kan være berettiget af det almindelige skattesystems karakter og opbygning, hvis den pågældende medlemsstat kan godtgøre, at denne foranstaltning er en direkte følge af de grundlæggende eller ledende principper i dens skattesystem. Der skal i den forbindelse sondres mellem de formål, som er tildelt ved et særligt skattesystem og ligger uden for det almindelige skattesystem, og de mekanismer, som er uadskilleligt forbundet med selve skattesystemet, og som er nødvendige for at gennemføre sådanne formål (dom Portugal mod Kommissionen EU:C:2006:511, præmis 81).
- 44 I den foreliggende sag fremgår det ikke af de oplysninger, som er fremlagt for Domstolen, at den spanske regering har påberåbt sig noget argument, der kan godtgøre, at den skattefritagelse, som der er ansøgt om, er en direkte følge af de grundlæggende eller ledende principper i skattesystemet i denne medlemsstat, eller at den er nødvendig for dette skattesystems funktionsmåde og effektivitet. Som Europa-Kommissionen har anført, synes en fritagelse for statsejendomme, der kan henføres til det nationale forsvar, desuden ikke at stå i direkte forbindelse med målene med selve ejendomsskatten. Det påhviler imidlertid den forelæggende ret at undersøge, om der findes en eventuel begrundelse i lyset af alle de relevante forhold i den tvist, som er indbragt for den.
- 45 Det må på baggrund af samtlige de foregående betragtninger fastslås, at i den foreliggende sag kan den tredje betingelse vedrørende en økonomisk fordel for den, som nyder godt af den fritagelse, som der er ansøgt om, være opfyldt.
- 46 Hvad for andet angår den første betingelse vedrørende en statslig foranstaltning eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler, bemærkes, at kun de fordele, som direkte eller indirekte ydes ved hjælp af statsmidler eller udgør en ekstra byrde for staten, skal betragtes som støtte i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 107, stk. 1, TEUF. Det fremgår nemlig af selve denne bestemmelses ordlyd og af bestemmelserne om fremgangsmåden i artikel 108 TEUF, at fordele, der indrømmes ved hjælp af andre midler end statsmidler, ikke er omfattet af de pågældende bestemmelser anvendelsesområde (dom Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., EU:C:2013:175, præmis 99 og den deri nævnte retspraksis).
- 47 Det skal derfor undersøges, om der er en tilstrækkeligt direkte forbindelse mellem på den ene side den fordel, som støttemodtageren er tillagt, og på den anden side en formindskelse af statsbudgettet eller en tilstrækkeligt konkret økonomisk risiko for en belastning af dette budget (jf. i denne retning dom Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., EU:C:2013:175, præmis 109).
- 48 Det er herved for det første ubestridt, at den skattefritagelse, som der er ansøgt om, er blevet indført af den spanske stat og således udgør en foranstaltning truffet af denne. Det er for det andet ubestridt, at nedsættelsen af en byrde, som normalt belaster Navantias budget, som ville følge af denne fritagelse, ville medføre en nedsættelse af Concello de Ferrols budget.
- 49 Under disse omstændigheder kan betingelsen vedrørende en statslig foranstaltning ved hjælp af statsmidler anses for opfyldt, hvilket det påhviler den forelæggende ret at undersøge.

- 50 Denne konstatering afkræftes ikke af den argumentation, som den spanske regering har fremført, og hvorved denne henviser til domme *Streekgewest* (C-174/02, EU:C:2005:10) og *Distribution Casino France m.fl.* (C-266/04 – C-270/04, C-276/04 og C-321/04 – C-325/04, EU:C:2005:657). Denne retspraksis er slet ikke relevant i forhold til hovedsagen, eftersom hovedsagen vedrører et tilfælde, som adskiller sig fra det i nævnte retspraksis omhandlede, hvor afgiften udgør en integrerende del af en støtteforanstaltning og derfor selv udgør støtte. I hovedsagen gøres det derimod på ingen måde gældende, at ejendomsskatten i sig selv udgør en støtteforanstaltning, men alene, at fritagelsen for denne i den foreliggende sag resulterer i, at der ydes støtte til fordel for Navantia.
- 51 Hvad for det tredje angår den anden og den fjerde betingelse vedrørende spørgsmålet, om en skattefritagelse som den i hovedsagen omhandlede påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og konkurrencen, bemærkes, at det med henblik på en national foranstaltnings kvalificering som statsstøtte ikke skal godtgøres, at den pågældende støtte reelt påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og faktisk fordrejer konkurrencen, men alene undersøges, om støtten kan påvirke denne samhandel og fordreje konkurrencen (dom *Libert m.fl.*, C-197/11 og C-203/11, EU:C:2013:288, præmis 76 og den deri nævnte retspraksis).
- 52 Det forholder sig navnlig således, at når en støtte, der er ydet af en medlemsstat, styrker en virksomheds stilling i forhold til andre virksomheder, som den konkurrerer med i samhandelen inden for Fællesskabet, må det antages, at denne samhandel påvirkes af støtten (dom *Libert m.fl.*, EU:C:2013:288, præmis 77 og den deri nævnte retspraksis).
- 53 Det er i den foreliggende sag ubestridt, at sektoren for skibsbyggeri er et marked, som er åbent for konkurrence og for samhandelen mellem medlemsstaterne, og hvorpå Navantia konkurrerer med andre virksomheder. Som det desuden fremgår af de oplysninger, der er indeholdt i forelæggelsesafgørelsen, gælder dette ikke blot med hensyn til denne virksomheds civile aktiviteter, men også med hensyn til dens aktiviteter på det militære område.
- 54 Under disse omstændigheder kan den skattefritagelse, som der er ansøgt om, påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencen, hvilket det påhviler den forelæggende ret at afgøre.
- 55 Heraf følger, at de fire betingelser, der er opregnet i nærværende doms præmis 20, kan være opfyldt i den foreliggende sag. Det påhviler imidlertid den forelæggende ret at undersøge, om nævnte skattefritagelse, henset til samtlige de relevante oplysninger i den tvist, der er indbragt for den, og i lyset af de fortolkningslementer, som Domstolen er fremkommet med, skal anses for statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.
- 56 På baggrund af samtlige de foregående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at en fritagelse for ejendomsskat på en parcel, der tilhører staten, og som stilles til rådighed for en virksomhed, hvori staten ejer hele kapitalen, der fra denne parcel fremstiller varer og tjenesteydelser, der kan være genstand for samhandelen mellem medlemsstaterne på markeder, der er åbne for konkurrence, kan udgøre statsstøtte, der ikke er tilladt i henhold til denne bestemmelse. Det påhviler imidlertid den forelæggende ret at undersøge, om nævnte skattefritagelse, henset til samtlige de relevante oplysninger i den tvist, der er indbragt for den, og i lyset af de fortolkningslementer, som Domstolen er fremkommet med, skal anses for statsstøtte som omhandlet i denne bestemmelse.

Sagens omkostninger

- 57 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

Artikel 107, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at en fritagelse for ejendomsskat på en parcel, der tilhører staten, og som stilles til rådighed for en virksomhed, hvori staten ejer hele kapitalen, der fra denne parcel fremstiller varer og tjenesteydelser, der kan være genstand for samhandelen mellem medlemsstaterne på markeder, der er åbne for konkurrence, kan udgøre statsstøtte, der ikke er tilladt i henhold til denne bestemmelse. Det påhviler imidlertid den forelæggende ret at undersøge, om nævnte skattefritagelse, henset til samtlige de relevante oplysninger i den tvist, der er indbragt for den, og i lyset af de fortolkningslementer, som Domstolen er fremkommet med, skal anses for statsstøtte som omhandlet i denne bestemmelse.

Underskrifter